

VÁCLAV HAVEL – TOVÁRNA DOBRA (asi 1946)

METODICKÝ LIST PRO PEDAGOGY

KONTEXT

Z dětství Václava Havla se kromě pár kreseb zachoval i jeden dokument, který ilustruje smýšlení a životní směřování malého Václava. Pohádka *Továrna Dobra* je nedatovaná, ale předpokládá se, že vznikla v roce 1946, tedy v době, kdy mu bylo deset let. Ivan M. Havel, Václavův bratr, si vybavuje, že označení Dobrovka vzniklo jako hra slov v protikladu ke Škodovce.

Václav Havel se narodil do známé a bohaté pražské buržoazní rodiny. Jeho dědeček Vácslav Havel postavil v Praze slavný palác Lucerna, jeho otec Václav M. Havel Barrandovské terasy a strýc Miloš Havel barrandovská filmová studia. Do roku 1948, kdy byl Havlově rodině po nástupu komunistické diktatury odebrán majetek, vyrůstal Václav Havel ve velmi výjimečném, intelektuálním a zároveň podnikatelském prostředí. Poté se situace Havlových rapidně změnila, ale text *Továrny Dobra* spadá do období raného dětství, kdy ještě rodina i její obchodní aktivity byly na vzestupu.

TOVÁRNA DOBROVKA

Charakter textu není na dokumentu nikde uveden, označení pohádka je jistým zjednodušením, které ale pomůže mladším žákům k textu přistoupit. Havlovým hlavním cílem, jak sám v pohádce píše, bylo stát se slavným Badatelem a Profesorem, což odpovídalo jeho tehdejšímu zájmu o vědu. Vliv prostředí, ve kterém Václav Havel vyrůstal, je zřejmý. Po vzoru svých mužských předků sice touží stát se milionářem, ale ne pro peníze samotné, ale pro potenciál, který znamenají. Tento rys rodinného podnikání Václav Havel zmiňuje u svých předků i v Dálkovém výsledku: „Motorem otcovy práce (jako ostatně i dědovy) nebyla ona věhlasná kapitalistická touha po zisku a po nadhodnotě, ale prostě ryzí podnikavost, vůle něco tvořit.“ Tato část Dálkového výsledku je také součástí čtenářské kampaně, je tedy k dispozici video, kde Václav Havel o rodinném podnikání ne pro peníze, ale pro tvořivost mluví. Pro malého Václava Havla představují finance cestu k realizaci velkolepého projektu Továrny Dobra, s pobočkami v mnoha městech, která dá práci 90 000 lidí.

Jedná se o dětský text, který jenom načrtává určitou ideu, nerozpracovanou do detailu. Není zcela zřejmé, co měla továrna vyrábět, ale je pravděpodobné, že dobro. Jako v každé pohádce vede k cíli trnitá cesta, kterou už chce hrdina vzdát, ale nakonec jde za svým snem a díky odhodlanosti a vytrvalosti se mu podaří zbohatnout. Obrázek Vendy sedícího na zlaté židli poukazuje také na to, že továrna měla svému majiteli přinést slávu. V zrcadle toho, jak se dále vyvíjel osud Václava Havla, to je až vizionářský obraz, ale v té době šlo jistě o sen malého chlapce, který je společný mnoha dětem.

Zdroj: Michael Žantovský: Havel. Argo, Praha 2014.

JAK A PROČ ČÍST TOVÁRNU DOBRA VE VÝUCE

Texty Václava Havla jsou veskrze velmi složité a pro mladší žáky těžko pochopitelné. *Továrna Dobra*, spolu s pohádkami o Pižduších, kterou Václav Havel napsal v sedmdesátých letech, představuje jedno z mála děl, které lze číst s mladšími žáky. Díky otevřenosti textu, v němž není jasné, co se vlastně v továrně má vyrábět, ani jak bude výroba vypadat, poskytuje autor malým čtenářům mnoho prostoru k domyslení či výtvarnému ztvárnění jejího pokračování.

Ústřední, byť ne zcela jasně formulované poslání továrny poskytuje učiteli možnost v jednoduchosti nastínit, za co Václav Havel již jako dospělý v životě bojoval. Obrázek slavného Vendy opěvovaného svými spolupracovníky lze využít jako úvod ke stručnému povídání o tom, kam život dovedl skutečného Václava Havla. Moment, ve kterém Havel zmiňuje, že by svého cíle nedosáhl bez pomoci ostatních, může sloužit jako východisko k obecnému zamyšlení nad spoluprací, nutností pomáhat ostatním, ale i nutností nechat si pomoci.

Pohádku v přepisu dáváme k dispozici tak, jak ji Václav Havel jako malý napsal, tedy i s některými chybami. Návrhy konkrétních otázek, o kterých lze ve třídě diskutovat, obsahuje pracovní list.

Továrnu Dobra je k dispozici také v elektronickém archivu Knihovny Václava Havla. Pro vstup je nutná registrace, která je zdarma a potvrzena automaticky ihned po vyplnění údajů. Vstup do elektronického archivu [zde](#).